

Baltijas vides

Isnahk katru deenu, isuemot tikai fwehtdeenas un angstakahs fwehtku deenaé

Makha bes peesuhtischanas:

par	1 gadu	.	.	.	.	3 rbt.	50 kap.
"	$\frac{1}{2}$	"	:	:	:	1	75 "
"	$\frac{1}{4}$	"	:	:	:	"	90 "
"	mehneßi	,	.	.	-	-	40 "

Maksa ar preefuhfischanu

par	1	gadu	.	.	.	.	.	5	rbt.	—	rap
"	$\frac{1}{2}$	"	:	:	:	:	:	2	"	75	"
"	$\frac{1}{4}$	"	:	:	:	:	:	1	"	50	"
"	mehneñi	"	:	:	:	:	:	—	"	75	"

12. gada = gahjums.

Sludinajumi:

8 fav. par fibru ratstu rindiau

Nº 187.

Betortdeen, 14. (26.) augustâ.

1880.

No ahrsemehm.

Wahzija. Sozialdemokrats Hafelmanis galu galā apmetees us dīshwi Londonā. Te wiensch tā pat kā Mosts grib isdot un nosuhit us Wahziju usmušinodamus rakstus. Bes tam wiensch Londonā dīshwodameem sozialdemokrateem un Wahzu strahdneekeem tur preekschlaſchanas par daschadeem politiskeem jaunajumeem. Kad tiss oſklahts Wahzu reichstags, Hafelmanis atkal eeradifees Berlinē un palib-dsehs walbit Wahziju.

Austrija. Slahwu tautas plāšķā Austrijas valstī ir meerigas tikai ahrigi: eeksfīgi turpreti manama dīska kusteschaņahs. Schi kusteschaņahs parahdahs it beesshi, kad tik atgadahs išdewigs brihdīs. Bet pee tam Slahwi neisrahda wiš il reises wojadstu apķeribu un favraschanu. Tā par peem. Ragusa, kur gandrihs wiſi eedīshwotaji ir Slahwi, augstakohs un bagatalahs familijas labprāht veestlaitahs pee Italeescheem un ari pilnīgi iſtūrahs kā Italeeshi; wini domā, ka virsti laudis wižus kā tāhdus augstak zeena. Tadehk wini jo īrdigi karōja, ka lai Italeeshu waloda palītu Dalmaziju par waldosku walodu un ari skolās lai palītu par mahzibas walodu. Bet Slahwu demokrati fozehlahs tam preti un luhdsu waldibu, lai Slahwu walodu noteiktu var waldosku walodu un Ragusas universitetē wižu eewestu par mahzibas walodu. Waldiba wižu luhgumu paklausīja. Bet aristokrati zaur to tik breesmīgi sadusmōjahs, ka, lai waretu fawus pretineetus powisam ūkaut, fawā gara aklībā nospreeda, waldibu luhgt: ja newar Italeeshu walodas vaturet, tad lai eewed Wahzu walodu, — bet nebūt ne Slahwu walodu!

Un to luhdsu vafchi Slahwi ! Tomehr waldbiha bija
prahdigaka, atstahdama wizu luhgumu neewehehrotu.
Un to darija grafa Taoffes Wahzu ministerija !

Franzija. Kadha Polu brofchira Parisē is-
nahkuſe, kas Polus uſſlubina ſadraudſetees ar Kree-
weem, jo Poleem un wiſahm maſajahm Slahwu
tautibahm draudot no Pruhſijas un Wahzijas puſes
breſmas. Wahzija iſejot us moſo Slahwu tautu
apſpeefchanu un poahrwahzofchanu, un no tam ſchihd
tautas tik tad wareſhot iſſargatees, kad tohs zeeti
tureſchotees pee Kreewijas. Kā redſams Polu balsis,
kas grib draudſibu ſtarp abahm leſlakahm Slahwu
tautahm, poſtahwigī wairojahs.

Anglija. Pret jesuitu apmefchanos Anglijā ir ministeram Gladstonam no protestantu strādnieku lihgās jeb fabeedribas eesneegts protestis. Kā sināms, Anglu waldiba atvelejuše teem is Francijas iedzītēm jesuiteem pēbz patielschanas apmestēs un ustureties Anglijā un tur nopirkst nekustamu ihpašumu. Minetā protestantu lihga nu ofsauzahs u-

tam, fa zaur kahdeem wezeem likumeem jesuiteem esot
aisleegts, Anglijā usturetees un walbit ihpaschumu.
Protestis gan ne fa nelihdsehs, jo ja mineti wezee li-
kumi ari pateesi pastahw, tad wixi eeslatami par-
atzelteem weenohrt zaur ilgu neleetschau un ote-
lahrt zaur jaunlaiku likumeem, kas dahuaja latoleem
Anglijā weenadas teesibas ar protestanteem. Wifadā
wihsē jesuitu israidishana is Anglijas buhtu pawi-
fam pret brihwibas prizipeem, pee kureem Anglu-
waldiba un ihpaschi liberala partija mehds tureees.

laiku runoja zitadu walodu, pilnigi peekrihtot An-
glijai. Ko Kreewija grib, tas jau sen wiseem finams,
un ta tad jadoma, ka jokoschanas laiks Melnskalnes
leetā reis pagabjīs, un ka leelwalstīs tagad fahls
pret Turkeem runat to walodu, kuru tee weenigi fa-
prot. Angļu ministeram Gladstonam un wifai Angļu
liberalai ministerijai ari ne kas zīts ne-atleek, ka reis
parahdit spehku, zitadi ministerijas stahwołlis paliktu
loti nedrošīs, jo ta pasaudetu lauschu zeenishanu,
kad buhtu iſrahdiſees, ka liberala partijs, kas til aſi
schehlojabs par Bikonsfjelda ahrigu politiku, nu pate
newar ne ka isdaxit.

Nokautá Amerikaneeschu misjonara fleyawas lihds schim wehl naw apstrahpeti. Amerikaneeeschu suhtnis par to schehlojees pee Portas un paghrejis, fa fleyawas tilku atwesti us Konstantinopoli ua te teefati un foditi. Jo us ree Fahm Mas-Ussja newar valaistees, ta fa Turki kristiga zilwaka nokauschanu zaur muhamedaneeti par leelu grehku neerauga.

Greekijs. Armijas mobiliseereschana eet lehnam us preekschu, bet tomehr kustahs. Pebz kabdeem 3 mehnescheem buhshot 40,000 wihi preeksch kara gatawi, un lihds nahlamam pawafarim jere scho skaitu dubultot. Kara iszelshanos Greeku jau-tajuma dehk gaida tik nahkoschu pawafari, ja neno-teek kahds negaidits atgadijens, kas to atwed ah-traki, por peem. ja Turki un Albaneeschi nesahk pa-teest ar eerotscheem pretotees leelwalstju spreeduma is-pildishanai Meinlalnes leetü. Leelwalstis no fawas pufes negribot lihds pawafarim Greeku jautojumu pa-afinat. Tas ari leelwalstim pa prahtam, ta Greeki paschi stiaprakti rihkojahs, ta fa tee ari paschi war lo darit preeksch fawu wehleschanu ispildishanas un ne-goida tik dahwanas ween. Franzija jau sen bij Gree-

fesetons.

Kahda Schihdu vilsehta Kihna.

Rahds Anglu wirsneeks no Ebreeeschu tautibas preeskahdeem gadeem zeloga pa Kihnu, un pehz tam stahstija fuwâ zela aprakstâ, ka Kihna efot kahda leela, no muhreem un apzeetinajumeem eeslehgta pilfehta, kas efot apdfishwota no wairak ne ka weena miljona Schihdu. Schai pilfehtai un tam pee winas peederofscham apgabalom efot daschâs priwilegijas. Pilfehta teekot pahrwaldita no gubernatora is Schihda tautibas; winai efot fami ihpaschi likumi un faws farafspekts preeskah pilfehtas aissstahwefchanas. Gedfishwotajeem efot brihw tirgot ar kaimau pilfehtahm un prerinzechm, bet neefot atwehlets, aiseet us zitu gabalu. Pilfehtas likumi vasehrot no wizeem eedfishwotajeem, ka tee turetos pee Schihdu tizibas; tifween daschâs zeremonijâs pee deewkalposchonos schee Kihnas Schihdi isschieroteris no Eiropeschu Schihdeem. Winu schabas frihtot us muhsu zetortdeenu. Schibs pilfehtas sinagogas peederot pee fkaistalahm ehlahm wifa Kihna; winas efot buhwetas tahdâ stahlâ, kas stahwot widû starp gotisku un Kortinteeschu. Katrâ no winahm warot saet kahdas 2000 personas. Deribas lahde, kurâ atrodotees winu svehtahs grahmatas, efot isgresnota ar leelu sposchumu. Pee winas uiskahniot na trenahm kas nozahmet is

dewireem kahyschkeem, no fkaista balta marmora.
Seeweetes drikstot tik schabas un swebliko deenabs
sinagogu ee-eet. Minets Anglu wirsneeks efot no
faweeem Kihneeschu tizibas beedreem dabujis daschadas
dahwanas, no furahm wiwwairak eewehrojama bijuse
kahda Koldeeschu walodā fazereta un us pergamenta
rakstita luhgshau grahamata. Scho grahamatu wirs-
neeks efot nodewis Britieschu musejai Londonā. Par
nelaimi minets zelotajs sawā drukata apraksta nar
veeminejis nedz pilsehtas mahrda, nedz wiwas geogra-
fisks hweetas, ta ka grehti pakal mellet, waj sinai par
minetu leelo Schibdu pilsehtu ir kahds pamats ieb ne.

Grahmatu drukaschana pee Nihneefcheem.

Kihneescheem ir sawas ihpafhas rafstu sihmes,
kas pilnigi ischikrabs no wiseem Eiropä leetateem
burteem. Kihneeschu rafstu sihmes, kas zehluschahs
lahdus diwituhsloschu gadus preefch Kristus dsim-
schonas unno ta laika loti mos poahrgrossijuschaabs, peh-
fawa isskata wiwaitak twojohs wezo Egipiteeschu
hieroglideem. Schihs rafstu sihmes pa leelakai dalaï
neapsihme wis burtus, bet weselus wahrdus jeb tei-
sumus, itin fa tas bis yee Egipiteeschu hieroglideem.
Duschfahrt ari paschas rafstu sihmes pee abahm tau-
tahm weenadas, par yem. „azs“ tikpat beeschi atro-
dahs pee weeneem fa otreem. Tahdu rafstischanas
mehsli ismehute, in Latia erukha latia em t...
H

ari mandariau jeb augsto Kihneeschu amatu wihru elkoméri eefahkabs ar prastu laßishanu, lá muhsu abezes skolás. Kihneeschu walodu ismähzitees pee tam ir til pat gruhti, lá eemahzitees laft winu rafstu raibumus. Kihneeschuem ir sahdi 600 fakru wahrdi, zaur kuru daschadu faweenoschanu teek taisiti wahrdi preefch wiſeem ziteem fajebgumeem. Kad par veem, sihme preefch wahrda „jelfch“ ir fawee-nota ar „spehka“ sihmi, tad jaunà sihme apsihme us-brukschanu, jeb louvischanu, jeb slepkawibu. Kihneeschu laſa no augſbas us apalschu, jo winu rafstu sihmes ſahw weena apalsch otras. Kihneeschu grahmataas orweenu til weena lapas puſe ir aydrukata; papihris teem taisits no rihsa un drukashana noteek ar koka greefchanas valihdsibu. Tá tas eerasts jau waitak tuhksotschu gadu. Kihneeschu grahmataas teek vahrdotas veyhzewara.

Bise pee Japaneescheem.

Seeweetes Japanā pebz daschu zelotaju sinahm
peeder pee flaistakahm pafaulē. Schai sinā winas
dauds pahrafas pat Kihneetehm. Winas salihdsina
ar Georgeetehm (Kaukasijā) un ar Kreoleetehm un
Andaluseetehm. Ari fawu apgehrbu un galwas fri-
suru Japanas dahmas mehds deesgan patihkami ap-
gahdat; tadehk jo wairak jabrihnahs, ka Japanas
mihneski tevat k' Qihneetehm armenu mahl turgha

Lu waldbu skubinajuse us fawa kara spehla labožhanu un wairofchanu, bet s̄hi tahda padoma nebij klausijuse, va dakai naudas taupiſchanas dehl. Tagad laikam Greekjai tizis iſſaidrots, ka tai nellohjahs, wehl ilgaki turet rokas klepsi, un tadehl wina fahkuſe kustetees.

Afganistana. Anglu leeta Kanda harā neſtahw labi, tas bij no wakarejahs telegramas reſams. Gjub kans noopeetni mehgina Kandaharu eeñemt, eelam generals Roberts tur nonahzis. Jau preefch fahdahm deenahm tika ſiatots, ka Gjub kans uſuhwejis daschas uſbrukſchanas ſkantis. Vaikam tahs Anglu pulkam Kandaharā draudejuſchā ar breesnahm, un tas tadehl islausees, waj nu ſkanchu iſpoſtiſchanas jeb wawifam Kandaharas otſtahſchanas pehz. Gjub kans ir islaufchanas atſtis, un Angli pehz leeleem pametumeem tikuſchi atdiſhti pilfehtā at-pakal. Telegrama uſdod nonahweto ſlaitu 188 un no eeainoteem nemas neruna. Weegli war buht, ka nonahwetee un eeainotee kopā iſtaifa kahdu weſelu tuhkiſtati. Tas ir leels ſaudējums, kad eewehero, ka Anglu ſpehls Kandaharā nebij dauds pahrahs par 4000 wiſreem. Ja Kandahara kriht Gjub kana roſas, eelam Roberts tur nonahzis, tad Robertsam war buht jagreſchahs atpakal, jo eeñemt ar nepiñneem 10,000 wiſreem eenaidneku pilfehtu, kurai kahdi 150,000 eedſhwotaju un kurā duhſchigs eenaidneku kara ſpehls no kahdeem 12,000 wiſreem, gan nebuhs eefpehjams.

Seemet-Amerika. Seemet-Amerikas republika jeb "Saweenotahs Walſtis" pastahw is dauds dalahm, kuras Eiropā fauktu par provinžem, bet kuras tur ſauz par "Walſtim". Schihs walſtis gan ſtabu apakſch kopiga presidenta un kopiga kongreſa (fenata un tautas weetneku ſapulze) un ari preefch ſinamahm ſuhdibahm tahti ir kopiga augstaſta teesa, tomehr ſatrai walſtei ir leela valſtahwiba un paſchwaldiba, kas daschā ſinā wehl leelaka, ne ſā tas ir pee Wahzijas maſajahm walſtim. Katrai no ſchihm republikas walſtim ir faws Kongrefis (fenats un weetneku ſapulze), faws militchu ſpehls, faws no paſchahs walſtis zekams gubernators, fawa augstaſta teesa, fawi ihpaſchi likumi, (kas til nedrihſt aifkar wiſpahrigos likumus jeb konstituziju, zitadi tos ougſtakā republikas teesa apgahīch). Ta tad mehs daschahrt peedſhwojam Seemet-Amerikas maſajās walſtis loti raibus likumu. Neſen Maſatſchusetſas walſtis Kongrefis iſdewa tahtu ſewiſchku likumu. Maſatſchusetſa, ſā wiſas Seemet-Amerikas walſtis, dſelſeželu beedribahm jamakſa leelas ſkahdes atlihdſinachanas, ja kas zaur teem zeefch kahdu ſkahdi jeb nelaimi. Walſtis Kongrefis nu, gribedams kaudis wairak peefpeet pee ſwehtdeenu ſwinetchanas, iſdewis likumu, kas atkrahina dſelſeželu beedribas no ſkahdes atlihdſinachanas peenahkuma, ja nelaimi noteek zaur braukſchanas.

pee fawas nejaukabs viſes. Wini apzehry wiſu fawu galwas kaſu pliku un atſtahj til widū matus preefch viſes. Pee tam wiſleelakais brihnumis ir, ka viſes walkaſhana pee Japaneefcheem un Kihneefcheem nemas now nekahds wezu laiku eeradums, bet ka ta zehluſehs preefch knapi 200 gadeem. Bet tagad viſe ir katra godiga Kihneefcha un Japaneefcha lepnumis. Wini to ruhpigi kopj no paſchahm behrnu deenahm, un iſpin to ar til ſtaifeem ſihda pawdeeneem, ka daschahrt nabagam ſtrahdneekam ja-eebahsch biſe wiſa fawa manta. Japaneetis beechi walka diwas viſes, kas apakſchgalā kopā ſapihtas. Eiropā nonahkuſchi Japaneefchi tapat ka Kihneefchi mehdis naturet wiſu fawu tautiſku apgehrbu lihds ar biſi. Neiſ Parise ſahds Japaneetis ſahla ſtaigat Eiropesku drehbēs, bet pee tam biſi paturedamis. Schi jaunā mode atrada pee Pariseefcheem leelu preteſtib, un kur Japaneetis til parahdiyahs, tur wiſam leeli un masi eelas puikas rauſtija aif viſes. Japaneetis viſe peefpeet, turpmal fawu biſi paſchahpt apakſch zepures, jeb ſtaigat pilnā tautiſku apgehrbā.

Par Kihnas bagatibu.

Kihnas dabifka bagatiba ir loti leela, tilween Kihneefchi to neprt isleetot. ſahds Anglu garideeks Wiljamfonis, kas dauds gadus bij Kihna uſtrejees, dod par ſho walſti ſchahdas ſinas: "Seme, ihpaſchi ſeemeka provinžes, par peem. Schanton, ir

nu ſwehtdeenā. Tahtu nelaimi Maſatſchusetſas li- kumu deweji erauga par pilnigi velnitu dehl ſwehtdeenā ſwehtuma aifkarſchanas zaur braukſchanu. Ta pat ari wiſi wainigee teek atſwabinati no peenabku- ma, aifkarſfat ſkahdi, kura noteek zaur ſlikeem tilteem un neſahrtigeem ziteem zeem, janelaimi atgadijuſehs brauzot ſwehtdeenā. Weenigi preefch braukſchanas us baſnigu patureti weze ſofazijumi, jo tahtu braukſchanas neteek eraudſita par Deewa bauschku ſaimoſchanu.

No eekſhemes.

Generaladjutants grafs Eduards Todlebens, Vilnas generalgubernatoris un Kara apgabala preefch-neeks, atbrouza walas pulksten 1/12 preefch puſdeenā. Pirmo reiſi grafs Todlebens amata dariſchanas ir Rigā un ari pirmo reiſi pehz ſlawenahs Oſman paſchah ſuwarefchanas un Pletnas eezem-ſchanas, zaur ko generaladjutanta Todlebena ſlawa pažehlahs jo augstu. Pilfehtas wahrdā apſweizinaja Riga ſlaweno goda pilſoni pilfehtas galwas beedris Kerlowius. Banuhis bes tam wehl bij eeraduſches ſiru ſagaudit: generalleitnant Dellinghausen, Budberg un Reitlinger, Widſemes ſchandarmarijas preefch-neeks, poližijas meiſtas un daschu beedribu un eestahſhu reprezentanti. Wakarā grafs Todlebens pagodinaja Solomonſky ſgu, wiſa ſirku apmeſledams. Schodeen notika manewri lehgera plazi.

Tehrbatas mahzibas apgabala perſonalā julija mehnēſi ir notikuſhas ſchahdas paſhwroſiſchanahs: 4. julija Tehkabſtates Wahju elementarſkolas ſkolotajs Abels tapa us paſcha luhgumu no amata atlaſtis, un bijuſchais Tehrbatas elementarſkolotaju ſeminara mahzelliſ ſegg ieezelts par Riga ſkola elementarſkolas 2. ſkolotaju; 16. julija kandidats Dienſtma- niſ eezelts par ſinatniu ſkolotaju Tehkabſtates ap- rinkaſkola; 23. jul. Maſkawas univerſitetes grad. ſtudents Sorg enſrey ſeezelts par Kreewu walodas ſkolotaju Helgawas gimnaſiā; 26. julija bijuſchais Tehrbatas elementarſkolotaju ſeminara mahzelliſ Staaks eezelts par ſkolotaju Tehkabſtates Wahju elementarſkola.

Reweile. Šeſtdeer, 2. augustā, kolla juhmalā tureenes robeſchu fargu ſeldwebelis nokebra kahdu ſe- neku ar konterbandu. Semneeks negribeja zeest fa- wa nedarba ſoda un laidahs tadehl mult, bet ſeld- webelis tam ūſinahs pakal un ſawā karſtumā to no- duhra. Leetas iſmekleſhana ſinams uſſahla.

Peterburgas pilfehtas domes ſapulzē 8. augustā domneeks Schaumanis tureja runu, kas daschā ſinā eeweherojama. Wajadſigako uſuras leetu paſtahwigā ſadahrdſinachanas — teiza Schaumanis — vehdiga

laikā ir ſafneegufe miſaugstko ſahpeenu. Nodofchanu dehl, kas neſtahw ne kahdā ſamehrā or eſofchu man- tibu, un lai waretu fawu dſiwbibū mitinat, kaudis ir peefpeeti, waj ſtrahdat pahrahs pahr ſpehleem, waj ſertees pee neatauteem darbeam, kas ūlweku ſabee- drībai ir par poſtu. Pahrahs pahr ſpehleem ne ik ſatras ſpehli ſtrahdat un ari ne ik ſatras pee tagadejeem walſtis ſaimneegibas apſtahleem dabun darbu; un paſkubinat us pelku par poſtu ſitu ſikumibai un ih- paſchumam, ari raw arlauts, un tomehr ūlweku ſadahrdwo. Ta aif iſſalkuma waj ziteem eemef- leem top paſtrahdats pulks noſeegumu, no ſureem leela data peeder Peterburgai, ta- dehl, ka ſhe daudſi ſalafahs, darba meſlet, ūlweku ſari, ja teem neveižahs, mehdis pildit pilſe- tas flimnizas un zeetumus. Pilfehtas walde, ſawā ſchaurā ſrobeschās, dara ūl ſpehdama: wiſa ee- taifa pagaidu ſlimnizas, atwehl nandas ſumas preefch baraku buhwes, gahda par weſelibas ſopſchanu, uſ- tura zeetumus un labdarigus eestahdijumus u. d.; wiſahm tahtahm, ſem daſhadeem noſaukumeem iſ- dotahm ſumahm beidsot jaſtukſha pilfehtas lahde, eedſhwotaju mantiba, un lai mehs darbojamees, ūl ſarboramees, launumu ſaknes mehs tomehr neiſnihzi- naſim, tadehl ka wiſa now weetiga, bet ir wiſpah- riga. Wiſpahrigi eemefli, tadehl ſaimneegibas ap- ſtahli ſlikti, meſlejami eekſh tam, ka, ſā ſinatniiba un praktika rahda, tautai truhſt ſkolas mahzibas un ka nodofchanas neſtahw atlauijamā ſamehrā or eedſh- wotaju mantiba. Tadehl peenahzigā weetā buhtu ja- luhs, ka galwas nauda, fahls nodofchanā un immobiliju nodofchanā taptu paſhwroſitas. — Tahtak runatajs aprahdija, ka nodofchanas buhtu derigak un ſaiſnak iſdalamas un iſdoſchanas moſina- mas, — par ko tagad ari ihpaſchi preefch tam ee- zelta ſomifjā ſpreefhot; preefch dſelſeželeem buhtu jadod ſtingri likumi un par wiſu darifchanahm un rehleneem jawed kontrole. Zaur wiſu to walſtis bud- ſchets labotos, walſtis ſtahwoklis zeltos un paſchwal- dibas darbi weeglinatos. Zoti buhtu wehlejams, ka par minetahs komiſjās darbeam laiku no laiko lau- dis dabutu ſkahdas ſinas. Žilweks dſiwbibū no ſe- bas us labaku naſlamibū; muhſhiga nedroſchiba un ſluſu ſeefchana wiſu ſpeefch, iſſamifchanai padotees. No tam ari ſekahs melu runas, ka p. veem., ka darbi par nodofchanu paſhwroſiſchanu jau pabeigti, bet if perſonigeem eemefleem wehl netopot paſflu- dinati, ka komiſjai preefch walſtis nodofchanu ramafe- naſchanas paſrahs ſchauri ſarba lauks, ja pat, ka jouneezelto waldibas wiſru labai gribai top ſlepeni ſchlehrski ſekā likti no pretineku partijas u. t. t. Bet naſlamibā jaſkatahs gaifchi, lai tirdsneeziba, ruhpneezeiba un kredits waretu ſeltees; launuma zeh- lons, ka jau teikt, now wiſ weetiga, bet ir wiſ- pahrigs un apgeuhtina ta bagatu, ka nabagu. Ta- dehl, pehz pilſ. lit. §. 55. p. 14., waldiba efot ja-

bagati ſwehtita ar dſeliſi ſeltu, olwu un ſehweli, bet wiſwairak ar akmeni ogleh. Tomehr ſhi manta pa leelakai dakai paleek ſemē ſlepsi. Preefch wiſas ſelſchanas pee gaifmas buhtu wajadſigi ſwehtli ſpehli, jo Kihneetis ſtrahda til pa wirſu; ja tas rak- dams nonah ſihds uhdēnīm, tad wiſch ſaptaſhahs, un ſah ſah ſahdā ſitā weetā. ſinams, ka pa leelakai dakai zaur to wiſlabakais paleek neaiflukſi- nats. Bagatee oglu ſrahjumi neatnes gandrihs nekah- du labumu, jo ſekā ir til ſlikti, ka ogles nekur ne- war nowest. Žik ſeeliſka nebuhtu wiſu wehrtiba, kad us ſcheem apgabareem westu dſelſeželi. Un tomehr leelakai, ka Kihneetis ſchahdas ſtrahda ſtrahdneekam ja- ee- bahsch biſe wiſa ſawa manta. Japaneetis ſeefchi walka diwas viſes, kas apakſchgalā kopā ſapihtas. Eiropā nonahkuſchi Japaneefchi tapat ka Kihneefchi mehdis naturet wiſu ſawu tautiſku apgehrbu lihds ar biſi. Neiſ Parise ſahds Japaneetis ſahla ſtaigat Eiropesku drehbēs, bet pee tam biſi paturedamis. Schi jaunā mode atrada pee Pariseefcheem leelu preteſtib, un kur Japaneetis til parahdiyahs, tur wiſam leeli un masi eelas puikas rauſtija aif viſes. Japaneetis viſe peefpeet, turpmal ſawu biſi paſchahpt apakſch zepures, jeb ſtaigat pilnā tautiſku apgehrbā.

Kreiliba.

Iſ ſkatram ſinams, ka pee mums labā roku ir wairak attihſtita un weiflaka ne ka ſreifa. Tas now ne ſahds dabas noſikums, bet naht no tam, ka behr-

ni jau no maſahm deenahm top eeradini, wiſu ar labo roku ſemt un turet. Behrns mehdis ſekā ūl ſpehles leetinahm ar ſkahdu roku gadahs, tapat tura ſaroti, maift u. z. ne reti ſreifa roku; to redſedama, mahte wiſu tuhliſ apſauz, lai ſemot labā roku. Ta behrns eerod, wiſu darit ar labo roku. Zaur to labā roku arweenu wairak attihſtahs, ſreifa turpreti paleek neweikia. Leetatu mehs wairak ſreifo roku, tad wiſu buhtu til pat weiflaka ſā labā. To re- dsam pee wezeem Ebreeefcheem, kas, ſō if wezeem rak- ſteem ſinams, bijuſchi ſreili. Ta talmudā it no- teikts, ka daschi ſahtaru witsraſti ar labo roku rak- ſtami, — no kam no protams, ka ſitū ſakſtus wiſu mehdſa ſakſtis ar ſreifo roku. Bihele mums ſtahſta, ka Tehkabſtates ſchahdū ſwehtibū dewuſchi ar ſreifo roku. Atri dauds ſitā wezu laiku ſhmes leežina, ka Ebreeefchi bijuſchi ſreili. Warbuht ar to ſakarā ſtahw ari wiſu atſhgarā ſakſtihana.

Pragā ſtahſta ſchahdu jautru atgadiju: ſahds tureenes weikalneeks noſuhtu draugam wehſtuli ſi- tu pilfehtiz. Pehz vahri deenahm tam wehſtuli at- ſuhtija atpakal ar peefshmeju: "Now nododa- ma. Ad refats miris." Weikalneeks to netizeja; jo neſen ar adrefatu bij viſis kopā; tadehl domadams, ka notikuſe miſeſchanahs, tas noſuhtija to paſchu wehſtuli otru reiſi. 2 deenas wehſtuli atnakſt, atkal atpakal, ar jaunu peefshmeju: "Wehl ar- weenu miri s."

luhs pahrgrofis galwas naudu fahls akzisi un imobiliju nodoschanu, un likt laiku no laika issludinat, la stoh ar nodoschanu komisijas dorbeem. — Sia preefchikuma apspreefchana tapa atlikta ujitu deenu.

Kaisariska Augstiba Leelkass-Tronamantineels nonahfshot 14. augustā Peterburgā.

General-admirals Leelkass Konstantins Nikolajewitschs, nobrauza us jachtas „Strelna“ Kronshata un tisa tur sagaidits no daicheem angsteem marinas virsneekeem. Wianu pawadija juhrs leetu ministerijas pahwadneeks, kontradmirals Pechtchukrows un daschi adjutanti. Daschus lugus pahrluhkojis, Kaisariska Augstiba lihs ar pawadoxeem de wahs us kliperi „Weestnik“, atwadijahs tur no fuga komandanta, ofiziereem un saldateem un wehleja teem laimigi nobraukt taiko zelu. Wehl daschus zitus lugus apmeklejis, general-admirals atkal aibrauza us Peterburgu atpaka.

Tauneczelte eekfleetu un telegrafu un pastu ministri, grafs Loris-Metikows un ihstenais geheimrahts Maslow, 10. augustā uissahkusi sawas omata dorishanas.

Generalleitnants Annenkows, karapheka sahtishanas pahwadneeks, 10. augustā aibrauza pahr Maslawu us Krafnowodsku.

Par Japanas un Rihnas fuhtnu audienzi pee Kaisara Majestetes 10. augustā minetee fuhtni efot loti preezigi. Markifam Beng truhjis wahrdi, aprikstit parahdito laipnibu. Wehl tam pashā deenā virsch laidis gari telegramu Rihnas ahtleetu ministerijai, pilnigi aprakstidams audienzi.

Japanas fuhtnis, kras Janachiwara; efot no domojis, tagad, tur audienzes zeremonijas beigushahs, zekot pa Kreeviju. Wispirms tas gribot apmeklet Maslawu un apluhkot wianas eewehrojumus, tad doees us Rischnij-Nowgorodas gada tirgu, ar twaikoni tad braukt pa Wolgas upi lihs Zarizinai, no tureenes pahri us Donas upi, pa to lihs Rostowai un Taganrogai un pa juhru tad us Krimu un Kaisara pili Livadiju. Atpaka braudams, fuhtnis grib redset Odežu un Warschawu. Rudeni virsch brauks us Sweedrijas galwas pilfektu Stokholmu, tur virsch ari ir Japanas aistahmetajs.

Tauneczelme laukhainneebas kongress tapshot atklahti weens pakat otram shahdā kahrtā: Peterburgā, Rigā, Petroswodskā, Jaroslawā, Smolenskā, Maslawā, Charlōvā, Kasarā, Pensā, Drenburgā, Kijewā un Kersonā.

Par Schapschalū brahlu tabakas fabrikas degshau waram wehl pahnot: Nams, kura fabrika atradahs bij apdroshinats Peterburgas fawstorpigā ugundapdroshinashanas heedribā par 131,680 rubleem, un fabrika pate Warschawas asekuranzes heedribā par 70,600 r. Skahde fneedsotees lihs 40,000 r., un doma, ka uguns izhehluhehs zaure neusmanibu. Fabrikas ihpafchneeks 10. aug. apmekleja tos laidis, kuri ugungrekhā tika eewainoti un kuri nowesti gan spitalos, gan priwat namds. Katram virsch pafneedsa valihdsibu naudā un apfolija, wisu skahdi atlihdinat, kas teem zehluhehs zaure ugungreku, un flimibas laikā par teem gahdat. Gruhti eewainoteem virsch ari turpmak grib palihdset.

Kubina. Jauns semneeks, ar wahrdi Woi-tcheks Schermjenta, bij fostrihdejees ar sawu feewas tehuu mantibas dehli un draudejies, to nonahwet, tikklihs isdosees. Lai shos sawus draudus waretu isdorit, virsch noperzis par 40 rubleem diwus jauneskus, weenu 18, otru 14 gadus wezu, lai tee buhtu valihdsigi pee nonahweshanas. Seewas tehwis noweda firkus wakara us ganibahm un turpat apgulahs; tee trihs nu peelihda tam klah, noschahwa wian ar flintehm un aprala tad likhi. Bet jaunee flepławas, kureem kule bij 40 rubli, nu fahla faki dshwot; labi fadsehrushees, tee nahja kildā: wahrdi, ko runaja, neapdomoja un zaure to noseedsiba nahja klahā. Jaunos zilwelus fahema zeeti un efot ari ifsazijuschi, ka flepławibū padarijuschi.

Odesa. Politisku prahwu te pee Odesas aprinda lora teesas weda pret fahda hosrahta dehli, Lepefchikli. Teesas fehdefchanahm wareja tik buht klah ar ihpafchahm bilitiehm. Lepefchikli bij apfuhdsets, ka stahweja fakara ar sozialdumpineekeem. Virsch ari nemas neleedsahs, ka dumpineelu raffius lasot, tam koti patikusbas wian mahzibas un tadehk ari raudsijis tautā wian isplatit. Bet wehla virsch

nomanijis, ka tahs idejas newar wis dshwē tu islestat un ar laiku no tahn atfwefchinatees. Ar sozialsteem gan wehl fatizees, bet domu Kopibas ar teem wairs nebisis. Prokurora valihgs zehla teefai preefchā, lai tik weegli, zik ween eespehjams, noteefatu Lepefchinski, un wian ari nosodijs tikai ar 4 mehneschu zeetumi.

Odesa. 6. augustā fcheeenes grahmatu pahrdotawas ihpafchneeks, Otto Deubners, pats few pardarijas galu, ar rewolweru schaudams few deniads. Ibsi preefch noschelohojama notikuma bij nelaimiga brahlis atbrauzis is Rigas. Nelaisis bij jauns zilwels, gadu 30. Kadehk pats few darijs galu, wehl naw sinams.

Kersona. Pagahjuschu nedeku, fa „Novosti“ siao, tizis aplaupits pfecthu brauzeens us deenividus-wakaru dseisszeleem starv Schestakowas un Jelisawetgradas stanziyahm. Dseisszela direktora telegrama dara waldei sinamu, ka laikam mineto stanziyu eerehdneem daliba pee schihs aplaupifchanas. Wini ari jau atlaisti no deenasta.

Nikolajewa, Kersonas gubernā. 14. artilerijas brigades laboratorijā effploodeereja weenā laikā 3 granatas, zaure fo eewainoja waitak saldatu, daschu gruh-taki, daschu weeglaki.

Nowotscherkaska. „Kreewu Wedom.“ raksta par besgaligi breefmigu istureshanos pret tahdeem laudim, kuri bij pashestami par leeleeem sirgu sagleem. Osipowas fahdschā bij julija mehnesi pasoduschi daschi sirgi. Mefleja ilgaki, nekā nedeku; tad ūsauja tos, no kureem domaja, ka tee wainigi, fahdschās eedfhwotaju sapulzes preefchā. Us sapulzi bij lauschu 12, to starpā wezakais un skrihveris. Upmai-notee leedsahs. Tadehk gribesja tos preefpeest ar waru: wianus dausija ar kokeem, tad greesids eesita ahlus, iswilla zaure tur schaores, preefchja tahs wineem pee kahju leelā pirksta un peewilka tad nelaimigos pee greesteeem. Nu aehma tos dausit ar kokeem un pahtagahm un fazija pee tam: „Sodsinu, fura gabals, sodsi nu!“ Pa starpahm nelaimigeem kahwa kriit semē un tad atkal tos uswilla gaisā. Tā wianus mojija, kamehr wairs newareja blaut. Weens no teem jau pagalam; bet breefmigee teefneschi aiginati teesas preefchā.

Telegrams.

Wihne, 13. (25.) augustā. Isi Konstantinopoles siao: Ahmed-Gjubbs-pafcha ir eezelts Ahmed-Muchtara-pafcha weetā par Monastiras gubernatoru un 3. armijas komandantu.

Parisē, 13. (25.) augustā. Kara fuki „Fredland“, „Suffren“ un „Hirondelle“ isbrauza no Brestes, us Tunisi dodamees.

Konstantinopolē, 25. (13.) aug. Leelvalstju fuhtni dariaj Portai wakar sinamu, fa, ja Dulzinias bes kaheshanas nenodoshot Melnkalnei, flotes demonstracija nepeezeefchami notifchot.

Wihne, 25. (13.) aug. Avise „Polit. Correspond.“ siao is Konstantinopoles: Leezina, ka fuhtni leelakai datai jau ir usdots, wehstot, ka neefot fo domat us termina pagarinashanu preefch Melnkalnes jautajee-na ischikshanas.

Konstantinopolē, 25. (13.) aug. Eiropas komisija preefch reformi eeweshanas, isfazija Wahzijas, Austro-Ungarijas, Franzijas, Anglijas un Italijas komifari, ka tee peenemot to me norandumu (atgahdinaschanas rakstu), ko preefchā zehluishi Franzijas un Austrijas komifari un kas fihmejahs us Skutaru fandshaku un us Albaniju. Memorandums faka, lai Porta isfludina wajadfigos likumus, un wehlahs, ka Turku waldiba, eewesdama jaunus nosafizijumus Albanijas datās, ari nepeemirstu tahs brihwibas, kuras ir kolnu aprinkeem ahrpus Skutaru fandshakal jau no wezem laikeem. Ja Porta atrastu par derigu, wifas Albanijas datās faweenot weena pafchā wilajetā, tad augščā minetee 5 komifari tam nepretotos. Kreewijas un Turzijas komifari atturejahs no faut fahda pefchmejuma.

Peterburgā, 14. (26.) aug. Pehz jaunakahm walīs bankas fizahm no 11. augusta ir isdota bankas fihmes (Notenumlauf) par 716,515,125 rub.

bankas fihmu isdota zaure palihgu
bankahm (Succursale) 369,300,000
Aisdots walīs rentejai us telofcha rehina 349,972,709

Wākar fche atbrauza Greekijas karalu pahris un Wina Keisariska Augstiba Leelkass Tronamantineels ar Paulatu Draudseni un behneem.

Tirkus finas.

Riga, 13. (25.) aug. Latīks usturahs arweenu filds un fahs. Termometers rahda 17° R. fihuma un wehjch puhs no: SW.

Labības tirgū jau manama leelala dsh wiba. Rudsas pēdigas deenās labu teefu pahrdewa un mafkaja us weetas par 120 mahrz. fmageem 126 kap. fa ars us rudeni 120 kap. pudā.

Orlas ausas jaurmehrā famakaja us weetas ar 83 kap., un fvetulanti us rudeni dewa un pirkla 84 kap. pudā.

Brahka linshēklaš druslu pahrdewa par wezahm genahm, 9 rublis muži.

Ar grīku putraimeem neweizahs; peedahwa gan par 135 kap., bet truhst virzeju.

Birschas un andeles finas.

Peterburgā, 13. (25.) augustā.

	Birz. Rīdz.
Busimperialis	7. 83 7. 85
5% bankbitēm 1. tīslī	93 ¹ / ₂ 93 ¹ / ₂
5% inf. 5. afsachū	92 ¹ / ₂ 92 ¹ / ₂
Austr. aizs. no 1877. g.	91 ¹ / ₂ 91 ¹ / ₂
1. 5% Kr. vrem. aizs.	224 224 ¹ / ₂
2. 5% Kr. vrem. aizs.	223 ¹ / ₂ 223 ¹ / ₂
Rib.-Bolog. dīz. obi. 1. aizs.	— —
5% konf. 1871. g. aizs.	133 ¹ / ₂ —
Dī. v. hip. vānt. / ¹ / ₂ dī. aizs.	90 90 ¹ / ₂
kr. lem.-fr. 5% fihm.	125 ¹ / ₂ 125 ¹ / ₂
Charl. lemj. 6% fihm.	98 ¹ / ₂ 99
Reh. and. bank. aizs.	— —
Dī. kom. bank. aizs.	262 —
Leel. Kreew. dseiss. aizs.	266 ¹ / ₂ 266 ¹ / ₂
Dī. Din. dī. aizs.	152 —
Dīab.-Bīt. dī. aizs.	162 ¹ / ₂ —
Var.-Biteb.-Lereb. dseisszeta aizs.	131 —
Rib.-Bolog. dī. aizs.	470 —
Maslawas-Brest. dī. aizs.	107 ¹ / ₂ —
Baltijas	108 ¹ / ₂ —

Tendenze: krusa.

Berline, 25. (13.) augustā.

3 m. us Lond. 1 mahrs. Rīdz.	— — —
2 d.	— — —
2 m. us Par. 100 fr.	— — —
2 m. us Belg.	— — —
2 m. us Austr. 100 fl.	— — —
8 m. us Rīdz. 100	172 90 173 5
3 m. us Vīzber. 100	210 90 212 —
3 n.	212 40 220 40
1. 5% Kr. vrem. aizs.	150 20 150 40
2. 5% Kr. vrem. aizs.	148 20 148 70
kr. sem.-fr. 5% fihm.	83 30 83 70
5% humanitās dī. aizs.	54 50 54 70
1865. g. Ļur. 5 ¹ / ₂ % ats.	— — —
Leel. Kreew. dī. aizs.	— — —
Brest.-Gr. dī. aizs. us fihm.	— — —
5% Kr.-Ang. aiz. 1871. g.	— — —
5% 2. inf. aiz. 1877. g.	— — —
Rib.-Bol. dī. obi. 2. tīl. 5%	81 70 83 —
Austrijas kredit-aizs. gabala	499 50 496 50
Lombardijas	— — —
Franzijas	— — —
Kreewu rūpīt par 4000 kilo	195 212 494 211

Tendenze: labaka.

Weckelu kurši.

Riga, 13. (25.) augustā 1880.

Londona 3 mehn. 25³/₄, 25¹/₂, 215¹/₂.

	Std. Birz. Rīdz.
5 pr. tons. inf. 1. tīl.	— — —
5 " aust. aizs. no 1877. g.	92 91 ¹ / ₂
5 " " " 1878.	91 ³ / ₄ 91 ¹ / ₂
5 " " " 1879.	91 ³ / ₄ 91 ¹ / ₂
5 " prem. aizs. 2. tīl.	226 223 —
5 " " 2. "	— — —
5 " bankbit. 1	

